

Endringer i tomtefesteloven som følge av Lindheim dommen

Thomas Andersen

DALAN

ADVOKATFIRMA DA MNA

Tema for foredraget:

1. Bakgrunnen for endringene
2. Forlengelse
3. Innløsning
4. Overgangsregler
5. Mine vurderinger

Lindheim-dommen

Rollag-dommen, Rt-2007-1306

EMD la til grunn følgende:

«The Court has not been made aware, nor does it appear from the material submitted,....

that any specific assessment was made of whether the amendment to section 33.....

achieved a “fair balance” between the interests of the lessors, on the one hand, and those of the lessees, on the other hand»

Lindheim-dommen

- The Court is further struck by the particularly low level of rent
- the level amounted to less than 0.25% of the plots' market value
- and was either equal to or lower than the statutory level of the real-estate tax chargeable on the plots (0.2%-0.7%).

Lindheim-dommen

- irrespective of the financial means of the lessee concerned.
- the extension was for an indefinite duration
- In the event that the lessee should sell
.....would accordingly accrue to the lessee.

Lindheim-dommen

- it does not appear that there was a fair distribution of the social and financial burden involved
- The lack of proportionality in this case was.... not by the fact that the lessors could not claim market rent in the case of an extension of the lease contract.

Oppsummert:

- Festeavtalen forlenges automatisk
- Bortfester kan kreve festeavgiften oppregulert til 2 % av tomteverdi.
- Rett til ny regulering etter 30 år
- Engangsløftet flyttet til overgangsreglene
- Forholdet til EMK
- Ved innløsning ti år eller kortere for avtalen kan forlenges, kan avgiften oppreguleres

§ 15 4. ledd, 1. punkt

Ved forlengelse kan bortfestaren kreve festeavgift til:

- 2 prosent av
- tomteverdet

Tomteverdi

- Tomteverdi fastsettes på samme måte som før!

§ 15 4. ledd, 3. punkt

- Høgstebeløpet er 9 000 kroner justert ved kvart årsskifte etter 1. januar 2002 i samsvar med endringa i pengeverdien.
- Pr januar 2015: kr 11 378

§ 15 4. ledd, 6. punkt

NBNB!

Bortfestaren må sette fram krav om oppregulering innan tre år etter at festetida er ute.

§ 15 4. ledd, 7. punkt

Retten til å regulere festeavgifta gjeld ikke:

- Avtalt rett til forlengelse og
- bortfester ikke har rett til å regulere utover endringene i KPI

§ 15 9. ledd

Ved regulering etter fjerde ledd kan festeavgifta setjast høgare enn høgstebeløpet, dersom det er nødvendig:

- av hensyn til vernet bortfester har
- etter EMK

EMK: 1. tilleggsprotokoll, artikkel 1

- Lindheim-dommen:
- Vurdering av «fair balance»
- 0,25 prosent av tomteverdien
- Eiendomsskatt: 0,2 - 0,7 %

Maksimale festeavgift er: kr 11 378

- 0,25 % tilsier en tomteverdi på kr 4 551 200
- 0,3% tilsier en tomteverdi på kr 3 792 666
- 0,35 % tilsier en tomteverdi på kr 3 250 857
- 0,4 % tilsier en tomteverdi på kr 2 844 500
- 0,45 % tilsier en tomteverdi på kr 2 528 444
- 0,5 % tilsier en tomteverdi på kr 2 275 600
- 0,6 % tilsier en tomteverdi på kr 1 896 333

Praksis fra EMD

- Prisreguleringen må ikke kunne være så streng at utleieren taper penger på utleieforholdet.
  - Hutten-Czapska
  - «what might be considered a «basic rent», «economically justified rent» or «decent profit»».
  - Fleri Soler og Camilleri mot Malta
  - pålagte utleieforholdet – til offentlige formål - måtte kunne forventes å gi mer enn en helt minimal profitt.
  - priskontroll for å sikre kontorlokaler til forvaltningen undergitt en mer intens prøving enn i situasjonen hvor boligsosiale hensyn gjør seg gjeldende.

- **Urbárska obec Trenčianske Biskupice mot Slovakia**
  - Tvungen utleie til hobbyhageformål
  - Leien var lavere enn eiendomsskatten
  - Ikke avklart hvem som betalte eiendomsskatten
  - EMD kom til at proporsjonalitetskravet ikke var oppfylt

- **Nobel og andre mot Nederland**
  - Begrensninger i adgangen til å øke husleien
  - Spørsmålet om formålet var proporsjonalt og legitimt
  - Husleien var over eiendomsskatten
  - Dekket nødvendig vedlikeholdskostnader
  - EMD fant tiltaket proporsjonalt

- Forarbeidene:
  - ekstraordinære tilfeller
  - snever sikkerhetsventil,
  - høy terskel
  - uklart og usikkert hvor grensene går

Innløsning

- § 37 første ledd annet punkt:

Ved innløsning der innløysingstida er inne ti år eller kortare før avtala kunne ha vorte lengd etter § 33, kan bortfestaren krevje regulering av festeavgifta etter § 15 fjerde ledd på innløysingstida.

Overgangsregler

Dette er vanskelig.

Unødvendig vanskelig

Merk:

- Lov om endringer i tomtefesteloven (festeavgift ved forlengelse m.m.)

Overgangsregler - oppregulering

- Festeavtaler forlenget før ikrafttredelse:
  - bortfesteren kan kreve oppregulering frem til 1. januar 2018.
  - dersom reguleringen fører til mer enn kr 8000 kan bortfesteren for festeavgift som forfaller før 1. januar 2017, ikke kreve den delen av den nye festeavgiften som overstiger dette beløpet

Overgangsregler - innløsning

- Festeavgiften kan oppreguleres dersom:
  - innløsningstiden er inne eller festetiden er ute 1. juli 2016 eller senere.
  - innløsningstiden inne før 1. juli 2016, skal innløsningssummen ikke ta hensyn til oppregulering av festeavgiften etter overgangsregelen i nr. 2.

Overgangsbestemmelse regulering

Ved første reguleringen etter 1. januar 2002 kan:

- Bortfesteren kreve avgiften regulert i samsvar med det som er:
  - tvilløst er avtalt.
  - er avtalen inngått 26. mai 1983 eller før, kan bortfester ikke kreve oppregulert utover kr 9000 pr dekar

Avsluttende kommentarer

- Tvistenes tid er ikke forbi
- Hr. skal behandle to saker:
  - Om § 37 kan gis anvendelse på eldre kontrakter fordi bestemmelsen da gis tilbakevirkende kraft i strid med Grunnloven § 97 og om § 37 første ledd gir grunneier «full erstatning» etter Grunnloven § 105.
  - Om staten har opptrådt erstatningsbetingende ved at kravet til «tvillaus» avtale er brudd på artikkel 1 i tilleggsprotokoll 1 til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK TP 1-1).
- Det kommer flere!